

Aleksandr Ghezalov

COPILĂRIE AMARĂ **Povestea unui copil** **crescut în orfelinat**

Traducere din limba rusă de Diana Guțu

EDITURA EGYMENITA
2018

Cuprins

Din partea autorului	5
Cuvânt înainte	9
Partea I. Abandonul.....	15
Casa de copii.....	22
„Educele”	34
La orfelinat	40
Din nou în autobuzul marca PAZ	50
Caramellele și evadarea.....	57
Școala	67
Cu binișorul	74
Răsturnarea puterii	83
Școala profesională de prelucrare a turbei	86
Submarinul.....	91
Ocupațiile mele.....	95
Întâlnirea cu Klara Luchko	101
Partea a II-a. Activist pe tărâmul obștesc	109
Nepersonala viață personală	132
Îmi revăd în vis orfelinatul	146
Câteva interviuri	157
„Ce distracții, Vasile?”	157
Maria Trubina, „Expert Online”, anul 2015	157
Fragment	157
„Copilul orfan are nevoie de compasiune în ultimul rând”, Darina Șevcenko, „Moskovskie novosti”, anul 2012.....	168
Ana Borodina, soția lui Aleksandr Ghezalov
Fragment din articolul „E real să supraviețuiești cu trei copii apropiați ca vârstă?”, Oxana Golovko, „Pravoslavie i mir”, anul 2014.....	176

PARTEA I

ABANDONUL

Am venit pe lume pe 3 decembrie 1968, în gubernia Riazan, nu departe de meleagurile natale ale lui Serghei Esenin. Am vizitat recent acele locuri. A fost un veritabil strigăt al sufletului.

Toți copiii mei, imediat după naștere, au țipat. Ei țipau atunci când moașa îi apuca cu mâinile ei puternice și începea să-i plesnească ușor pe spate, în încercarea de a diminua vinețeala provocată de asfixiere, precum și atunci când le examina toate părțile corpului, răsucindu-i și băgându-le în nas un tub. Poate că doar copiii bogaților nu țipă, poate că la ei totul se petrece altfel, pentru mulți bani și cu multă delicatețe...

Soția mea îi pune pe copiii noștri la piept. Însă eu nici nu știu dacă mama m-a pus vreodată la piept.

Toți copiii mei au țipat. Eu însă m-am născut pentru a țipa o dată și a tăcea ulterior mulți ani la rând.

Mama mea, obosită probabil de urletele mele, m-a încredințat statului (mai exact, unei femei bucălate din Riazan), scriind o cerere de abandon.

Abandonul l-a întărit prin semnătură, după care i s-a plătit pentru mine o indemnizație de treizeci de ruble. Nu știu cum a fost atunci, dar acum aceasta e o sumă cu totul ridicolă. Iată deci, costam doar câțiva bănuți ridicoli.

Mi se pare că mă țin minte abia născut, înțelegând că am fost părăsit la maternitate. Întreb cu prievirea: cum îmi merg treburile? O siluetă albă, care se simte penibil uitându-se în ochii mei, se tânguie: „Vine mama, vine mama...”

Această propoziție ciudată s-a înfipt în mine ca o torpilă în vapor. Unde și pentru ce să plece de la mine mama mea? „Silueta albă” deja știe că mama nu va veni. Știu și eu.

De ce a renunțat mama la mine, nu pot să știu. Ea s-a adâncit în tăcere fără a-mi spune de ce a vrut să mă lase și pe ce a cheltuit cele treizeci de carboave. Eu cred că a fost o înghețată gustoasă pe băț sau o bere Jiguli... Fapta rămâne incertă și, de fapt, nu mai prezintă prea multă importanță, căci acum capul meu este mai alb decât al mamei – ea a rămas o femeie roșcată și simpatică. Iar eu am deja câțiva copii și sper că în viitorul foarte apropiat voi deveni bunic.

Mi se pare că mi le amintesc foarte bine pe tantile care mi-au luat în primire trupul aparținând deja statului. Ele mă examinau și jeleau, spunând că mama a ieșit la plimbare. Apoi, perindându-mă prin diferite centre de plasament ale URSS-ului

Respect pentru oameni și cărți

de atunci, am înțeles: acest sistem face adesea așa – nu spune adevărul, căci ce rost are să-l spună și cum l-ar spune? De ce urlî?, i-am dat mamei tale bani, de-acum ești al nostru, ich liebe dich¹...

Oricât de straniu ar părea, țin minte maternitatea în care m-am născut. Era o clădire veche cu etaj cu geamuri murdare, cu vopsea scorojită pe pereți, ceva obișnuit pentru instituțiile raionale ale acelor timpuri. Trecuseră douăzeci de ani de la război și încă nu totul era făcut astfel, încât nașterea unui copil să se petreacă în locuri decente. Era o maternitate-baracă.

Nu aveam încotro, m-au înfășurat într-o plapumă de un verde decolorat în carouri și m-au lăsat baltă până la lămurirea situației. Însă eu continuam să țip, pentru că nu înțelegeam de ce mi-era atât de rău. Deci, am făcut multă gălăgie cu țipătul meu necopilăresc. Se spune că la maternitate copiii abandonți simt că sunt părăsiți, de aceea țipătul lor durează mult, până când se conving că nu are nimeni nevoie de ei, iar femeia din Riazan cu fața roșie acoperă partea din față a pătuțului, pentru ca micuțul să nu vadă nicio mișcare a celor care vin.

Așa este uman – să nu-i lași copilului nicio șansă de a vedea în silueta care vine un om ce seamănă cu mama (având în vedere că în aceste locuri nu sunt

¹ Te iubesc (în germană). (n. aut.)

Respect pentru oameni și cărți

bărbați). Nu am nicio șansă să aflu cine este tatăl meu – nu îl cunosc nici până azi. De altfel, la fel precum nu am mătuși și bunici, nici pe linia mamei, nici pe linia tatălui. O viață fără linii.

Cu timpul, am înțeles cu oroare că poate și asta este oarecum uman față de copilul părăsit, căci la noi circula opinia: dacă mama te-a lăsat, înseamnă că e ceva la mijloc. Ea știe mai bine motivul – fie copilul are probleme de sănătate, fie are vreun defect facial, fie este „de proastă calitate”. De aceea, la acea vreme nu putea exista niciun demers social, cu atât mai mult vreo influență din partea rudelor. Mai mult decât atât – pentru renunțarea la copil se dădeau bani. Abandonul nu era reprobabil, întrucât statul crease o bandă rulantă pe care mergeai copleșit de grijă și atenție. Însă numai primii optsprezece ani, după care, scuze, trăiește cum știi.

Casa de copii este un fir de pai pentru cei care deja s-au înecat.

Abia după părăsirea orfelinatului, scotocind printre documentele de „ieșire”, am găsit niște rânduri șifonate cu scris neîngrijit: „Renunț la băiat, pentru că nu pot...” Regret că am aruncat acea hârtie îngălbenită în bătaia vântului, așa cum oarecând fusesem aruncat eu însumi. Se pare că am moștenit vreo genă de a arunca totul... Eu aruncam. Nu doar aruncam, ci azvârleam cât puteam de tare, pentru că

înțelegeam că aveam o experiență de care se scapă greu, chiar și cu trecerea anilor.

În mapa cea groasă cu dosarul meu personal era impregnată viața mea. Iată o adeverință că am fost bolnav, iată și-o adeverință că sunt sănătos, dincolo o adeverință că am furat ceva, referințe anuale, rapoarte, diplome. Și nicio fotografie. Mi-am cercetat temeinic „dosarul” și l-am aruncat la primul coș. Nu pentru că aș fi vrut să-mi ascund trecutul, ci pentru că mult prea dezgustătoare erau „măruntaiele” acelei mape, în care eram prezentat oarecum mărginit și șmecher, cu recomandarea de a fi trimis la o școală specializată sau închisoare. Nu-mi regret fapta. Pentru că în mapa aceea nu eram eu.

Recunosc cu mâna pe inimă că la naștere eram, într-o oarecare măsură, de calitate inferioară. Aveam picioarele strâmbe, ele s-au îndreptat doar înainte de părăsirea orfelinatului. Bine că s-a întâmplat așa, căci în viață nu ai voie să fii defectuos, altfel vei fi aruncat de pe stâncă, precum în Sparta. Într-o țară socială nu ai voie să fii mai prost decât alții, căci asta te-ar condamna imediat la a fi permanent ultimul.

Mergeam foarte crăcănat, ceea ce-mi făcea o mulțime de neplăceri, pentru că, după cum se știe, „șapte pe unul nu-l așteaptă”. Eu nu eram așteptat niciodată, ci mereu mă târam ultimul, schiopătând

Respect pentru oameni și cărți

cu picioarele mele neascultătoare. Poate că mamei i s-a părut că aveam paralizie cerebrală sau altceva și de aceea a hotărât să mă abandoneze? Mai târziu, îi va lăsa la fel prin maternități și pe alți doi frați ai mei, despre a căror existență aveam să aflu peste câțiva ani. Poate că și ei aveau ceva la picioare. Nu asta e important – picioarele sau chiar mâinile strâmbе. Important este că ești inutil tot, în întregime. Ești abandonat. Fiindcă a venit vorba, la orfelinat mi-au fracturat și mâinile, probabil pentru a completa tabloul: picioare strâmbе și mâini fracturate. Nu degeaba te-au lăsat aici, Aleksandr.

Mama și-a luat lucrurile și a plecat, așa cum înțeleg acum, pentru totdeauna, căci niciodată nu aveam să mai trăiesc cu ea. Niciodată. Acum eu știu că ne-am despărțit definitiv. Ea mi-a „oferit” un drum în viață, pentru care mi-e greu să-i spun mulțumesc. Nu doresc nimănui să treacă prin ceea ce aveam să trec eu.

La maternitate, de regulă, nou-născuții nu stau mult, funcția maternității fiind cea de a primi „corpul”. Apoi, copiii abandonați sunt transferați la o altă instituție, ca în convoi, având la sine numai certificatul medical și hainele ce le primesc pentru drum. Iarăși nu știu în ce zi și lună, pentru

câte săptămâni am fost transferat la leagănul pentru copii². Acum nu mai există instituții de acest fel, pentru că nou-născuții sunt la mare căutare, mulți vor să-i înfieze. Atunci însă cazurile de adopție erau foarte rare. La leagăn aveam să stau ceva timp, așteptându-mi transferul la casa de copii. Nici nu-mi aduc aminte unde s-a petrecut asta, nu am nici amintiri, nici acte. Știu un singur lucru: la leagănul pentru copii nu mai urla nimeni. Acolo, orice dâră de speranță de a fi luat dispărea pentru totdeauna.

Mereu i-am cerut mamei mele să îmi comunice locul unde a trăit cândva cu tata, pentru a-l găsi și pe el. Aș vrea să-l găsesc nu atât pentru mine, cât pentru copiii mei, care uneori mă întrebă: „Dar unde sunt bunicii noștri?” Eu las privirea în jos, pentru că nu știu ce să le răspund. Fiindcă această întrebare se înfinge în mine ca un cuțit. Deocamdată nu am reușit să-mi găsesc tatăl. Poate și din cauza faptului că mi-e teamă de dezamăgire: iată, voi ajunge la el, îmi voi aduce copiii, când colo...

² Instituție de stat sau așezământ filantropic unde sunt crescuți copiii abandonati sau orfani. (n. trad.)